

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, MAY 6, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

Položaj v Ljubljanski pokrajini

Kmeti in delavci v Ljubljanski pokrajini ni treba zavidati. Letina ni bila slaba, s tem pa rečeno, da je kmet preskrben. Morijo ga z drugimi težavami, vred tudi rekvizicije. Cena žit, ki jih mora oddati, so primeroma nizko določene. Pšenica na primer 155 za sto kilogramov. Pod roko cena trikrat do petkrat višja. Če sme ohraniti kmet 200 kilogramov na osebo. Kontrola bila posebno stroga. Zato marsikdo lahko manj oddal za rekvizicije kot je bilo predpisano. Ostalo je ali sam porabil in ali za mnogo višjo ceno. Nekateri so na ta način napravili denar.

Tudi svinje so prodajali po mnogo višjih cenah nego so bile določene. Od srede oktobra naprej so se pričele rekvizicije tudi za svinje. Seveda so cenovno nižje kot pri prosti prodaji. Sploh se zdi, da bodo rekvizicije postale mnogo strožje, kontrola natančnejša. Oblast, da sami predpiše ne zadostuje. Zita je kmet primeroma prijavil, maslo je izdeloval po prepovedi in tako dalje, za podobno, da se bo vse moč uprlo. Pričelo se že grozijo konfiskacije ip podobnimi ukrepi za tiste, ki bi se ne po-
 Zelo dobra je konjunktura za kmetje lesa. Sekanje v gozdu je močno forsira. Podobno da bodo prišli predpisi, kolikšna je treba izvoziti v Italijo, da se je, da bodo slovenski kmeti silno trpeli.

Nezaposelnost delavstva ni posebno velika. Še manjša bi bila, če bi sploh ne bilo, če bi se držala napovedi za velika jatila. Toda v tem pogledu je ostalo pri samih besedah. Kmetija trpi radi pomanjkanja surovin. Sicer je pa večji del kmetijskih industrijskih podjetij na ozemlju, ki ga je zase-
 Slovenska zbornica je sprejemala v Pokrajinsko delavsko združenje. Vano spadajo vse obstoječe delavske strokovne organizacije. Predsednik je dr. Branko. Druge zbornice še niso poslale.

Nemška okupacija so vse strokovne organizacije prenevale in ne obstoje več. Zato je le nemška delavska organizacija v okviru narodno-socialne stranke. Vsi slovenski delavski voditelji so pregnani, tako so jih takoj zaprli, tako so se sedaj v koncentracijskih taborih. Viktor Eržen je bil primer dolgo zaprt v Mariboru, pa pregnan v Ljubljanski pokrajini razne organizacije se žive,

Poljska dekleta bodo ženili z Nemci

London. (ONA). — Uradni poljski viri poročajo, da je bilo iz poljskega mesta Lodz poslanih večje število poljskih deklet v Nemčijo z naročilom, da se morajo v teku enega leta poročiti z Nemci. To je del nemškega programa, po katerem bodo naciji dobivali hlapce za Hitlerjevo državo.

Nov grob

V Warensville zavodu je umrl Jurij Starešinič, rodom Hrvat, star 61 let. Doma je bil iz sela Mišenci, okraj Karlovce. V Ameriki je bival nad 30 let. Več let se je nahajal v tem zavodu. Tukaj zapuša soprogo Rozalijo, roj. Zmajc, brata Antona in sestre: George, Antona, Joseph, Steve in Johna ter hčere: Mrs. Rozalija Runjevac, Mary in Ano. Družina stanuje na 1536 E. 45. St. Bil je član društva sv. Josipa št. 99 HBZ. Pogreb bo v petek jutraj ob devetih iz Grdinovega pokopnega zavoda v cerkev sv. Pavla.

Smrtna kosa

Danes jutraj je umrla v mestni bolnišnici Frances Hrovat, rojena Bokar, stanujoča na 3821 E. 78. St. Truplo bo ležalo do pogreba v zavodu Louis Ferfolia, 9116 Union Ave. Čas pogreba in drugo bo sporočano jutri.

Nagrade so dobili

Na prireditvi zadnjega sobota v SDD na Waterloo Rd. je dobil obrambni bond J. Adamič, vojne znamke pa Amalija Terbižan. Mr. Adamič naj pride po nagrado k tajniku JPO, SS za Collinswoodsko okrožje, J. F. Durnu, 15605 Waterloo Rd.

Seja je sedbe sv. Vida

Nocoj gojba godbenikov fare sv. Vida. Starši in člani so prošeni, da se udeležijo v polnem številu.

SLOVENCE SE APELIRA ZA NAKUP KNJIG GENERALU MacARTHURJU

(Slovene) Club nas prosil naj priobčimo sleden klub se je zavzel, da bo dvignil Slovenci akcijo, da bi nabirali doneske za nabavka generalu MacArthurju. Kot znano je započel clevelandski dnevnik akcijo, ki je dozdaj zbral že več denarjev. S tem narod pokaže, da stori vse v svoji moči, da dobi naši fantje v ar-

Minister Snoj na seji odbora JPO-SS v Chicagu

Čikaška Prosveta poroča: Dne 1. maja je v prostorih SNPJ zboroval Jugoslovanski pomožni odbor, slovenska sekcija, ki ima zdaj v svojem področju tudi politično akcijo za stari kraj. Navzoč je bil tudi minister Fr. Snoj. Glede pomožne akcije je odbor sprejel več predlogov, ki naj podkurijo sentiment za to stvar. Organizirani bodo javni shodi po naselbinah. Glede politične akcije so bile v načelu sprejete resolucije za kupovanje vojnih bondov in znamk, v interesu primorskih in koroških Slovencev, za razgetneve političnega odbora na nepodporne organizacije in vključenje urednikov slovenskih listov in za aranžma deputacije, katera pojde v Washington. — Po seji se je minister Snoj udeležil prvomajske proslave v Slovenskem delavskem centru in ob tej priliki je izpregovoril nekaj besed, rekoč, da je to njegov prvi govor na Prvega maja.

Hitlerja bodo umorili generali?

Los Angeles. — Pisatelj Emil Ludwig trdi, da bodo Hitlerja umorili njegovi lastni generali, če ne bo z drugim navalom zavzel Moskve. Potem bodo pa generali ponudili zaveznikom premirje, trdi pisatelj.

V MICHIGANSKIH GOZDOVIH NE SMEJO KADITI

Milwaukee. — Vlada je prepovedala vsako kajenje v narodnih gozdovih Michigana. Ravno tako ne smejo taboriščniki imeti ognja, ako ne dobe za to vladnega dovoljenja.

Vojaški manevri v mestnem stadionu v Clevelandu

Enkrat koncem julija ali začetkom avgusta bomo imeli v našem mestnem stadionu pravcato vojno. Prišli bodo vojaški tanki, topovi, protizračne baterije, bombniki in vzpizorili navidezno bitko, pri kateri bodo streljali s slepimi naboji. Tozadnja vojaška edinica začne z obhodom po raznih mestih 4. junija in sicer bo vzpizorila prvo bitko v Baltimore, potem v Philadelphiji, potem v Pittsburghu, New Yorku in Bostonu, nakar pride v Cleveland, Detroit in Chicagu.

Euclid je gupil parcelo za ognjeglasno postajo

Euclid'ska mestna zbornica je odobrila nakup parcele blizu Thompson Products Co. na Euclid Ave. Tukaj nameravajo zgraditi novo ognjeglasno postajo, za katero bo pomagala federalna vlada za \$38,177. Parcela leži na Euclid Ave. in 221. cesti, obsega 100x176 čevljev; zanjo so dali \$2,300.

Bančne hiše bi dale mestu denar za elektrarno

Bančni sindikat, ki je posodil Clevelandu \$17,500,000 za nakup ulične železnice, je zdaj ponudil denar, če bi se mesto zainteresiralo kupiti Cleveland Electric Illuminating Co. Premoženje te družbe sodijo na \$140,000,000.

Na obisku pri sinu

Mrs. Rose Šimenc iz 799 E. 155. St. pošilja pozdrave iz taborišča Grant, Ill. kamor je šla obiskat sina Viljema, ki služi v ameriški armadi. Bill se prav pohvali z vojaškim stanom in pravi, da je veliko boljše kot si je predstavljala.

Trdnjava Corregidor je padla

Kakšna bo cena za slamnike?

Vlada je odredila cene za vse stvari v trgovinah in sicer veljajo za vsako stvar tiste cene, za katere je trgovec prodajal isto blago v letošnjem marcu. Radovedni smo, kakšne bodo cene slamnike, katerih v teh krajih v marcu niso prodajali. Prosimo hitrega pojasnila, ker doba slamnikev je tukaj. Naš Tone Vehovec ga menda že nosi, pa ima najbrže še lanskega.

Francija drago plačuje nemško okupacijo

Vichy, Francija. — Francoska vlada si je morala zopet izposoditi od bank 9 milijonov frankov, da je plačala stroške za nemško okupacijo. Dozdaj je plačala Francija Nemčiji že 169,000,000,000. Kot znano mora Francija plačevati Nemčiji za vzdrževanje vojaštva v okupiranem ozemlju.

V bolnišnici

Mrs. Anna Smolik iz 7512 Donald Ave. je dobila na 26. aprila v avtni nezgodi take poškodbe, da se še sedaj nahaja v Mt. Sinai bolnišnici. Nesreča se je pripetila v koliziji dveh avtov na Decker Ave. in 79. cesti.

Za Materinski dan

Svojo mater, ženo, hčer ali prijateljico boste najbolj razveselili z lepo cvetlico. V nedeljo je Materinski dan in cvetlice vsake vrste dobite po zmernih cenah pri James Slapniku na 6620 St. Clair Ave.

Vojni center

\$500

Vremenski prerok ne ve nič! Včeraj je rekel, da bo toplomer padel za nekaj stopinj, pa vendar kaže naš tuka j le zraven, da je poskočil za precej stopinj. Dobri ljudje so pomagali, da smo zlezli z našim vojnim centrom na \$168.50. Še par takih sunkov, pa bomo na polovici kvote.

KARTA JE HODILA 35 LET PO POŠTI

London. — Na 18. avgusta 1906 je nekdo iz Kenilworth vrzel karto v poštni nabiralnik. Karta je bila naslovljena na Adama Newcomba v Rugby, Anglija, 18 milj proč. Adam je umrl leta 1922, ne da bi prejel karto. Te dni jo je pa prinesel pismošna njegovi vdovi. Kje je hodila karta 35 let, se ne ve.

Avtomobili v vzhodnih državah bodo dobili samo 50% gazolina

Washington. — Urad za vojno produkcijo je utrgal prodajo gazolina v 17 vzhodnih državah in distriktu Columbia za 50%. To pomeni, da bo moral imeti okrog 10,000,000 motoristov v teh državah pet ali šest galon gazolina za ves teden. Odredba stopi v veljavo s 16. majem.

Toda ker bodo dobili avtomobili, ki so potrebni pri vojni obrambi, polno zahtevo gazolina, bodo s tem prizadeli drugi avtomobili celo do 60% navadne količine gazolina.

Poleg odredbe za gazolin je odbor za vojno produkcijo okril tudi dobavo olja za gretje v istih državah za 50 odstotkov.

Za temi 17 vzhodnimi državami pa lahko vsak čas tudi druge države pričakujejo kaj podobnega, ker, kakor se je izrazil nek vladni uradnik, v vojni smo vsi, ne samo vzhodne države.

Poslanik dr. Cankar ostane nekaj časa v N. Y.

Zadnji teden je došel v New York jugoslovanski poslanik za Kanado, dr. Izidor Cankar. Dospel je iz Argentine, kjer je pet let uspešno zastopal Jugoslavijo. Nekaj časa bo ostal g. poslanik v Zed. državah, nakar bo odpotoval na svojo novo službo v Ottawa, Kanada.

PASTOR NE BO DOBIL NOVIH KOLES

Nacogdoches, Texas. — Nek zamorski pridigar je napravil prošnjo na lokalni odbor, da mu dovoli štiri nova avtna kolesa, ker mora obiskovati svoje črne ovčice 140 milj daleč. Odbor mu je pa prošnjo odklonil ter mu svetoval, naj se preseli bližje svojim vernikom, ali pa naj oni pridejo bližje do njega.

Na bratov pogreb

Mrs. Frances Bradač iz 645 E. 159. St. se je podala v Duluth, Minn. na pogreb brata Josipa Germ. Z njo je šla tudi hčerka Mrs. Majce in Mrs. Germ. Obiskale bodo tudi sorodnike in znance po Minnesoti, kjer je Mrs. Bradač živel pred 15 leti na Gilbertu. Domov gredeč se bodo ustavile tudi v La Salle, Ill., kjer ima Mrs. Bradač sestro.

45c vrednost za 15c

Grdina Hardware ima ta teden razprodajo na barvi in sicer dobi vsak, ki kupi ta teden BPS barvo 10% popusta. Obenem dobi tudi vzorec barve, ako kupite čopič za 15c. Vlada je prepovedala dajati vzorčne kante z barvo zastoj, ker primanjkuje kositra. Kdor pa kupi čopič za 15c, dobi povrhu eno kanto barve.

Japonci so z vso silo naskočili oslabiljene trdnjave v zalivu Manila, ki so se morale po hudem boju vdati. Vsega skupaj se je vdalo Japoncem pet filipinskih trdnjav.

Avstralija, 6. maja. — Trdnjava Corregidor in štiri druge trdnjave v zalivu Manila so se danes vdale Japoncem. Tako se glasi uradno naznanilo iz zavezniškega glavnega stana v Avstraliji. Poleg utrjenega otoka Corregidor v tem zalivu, so se vdale še štiri druge trdnjave na otokih in sicer: Mills, Hughes, Drum in Frank.

Konec za trdnjave je prišel po drugem dnevu splošnega naskoka Japoncev, ki so napadli trdnjave z ladjami in bombniki obenem.

Napad se je pričel v torek dopoldne ob desetih. Kot se poroča, je branitelj primanjkoval municije.

Še predno je dosegla Washington vest o padcu trdnjave, je poslal predsednik Roosevelt potom radia pohvalo braniteljem za njih nadčloveški pogum. Dvakrat v zadnjih tednih je predsednik izrazil občudovanje posadki, ko so japonske kroglice dvakrat zbile ameriško zastavo z droga, pa so jo pogumni vojaki v plohi krogel vselej zopet potegnili nazaj na drog. "Tako junaštvo dokazuje, da bo končno zmaga naša," je rekel Roosevelt Brambovcem.

Corregidor je bila pod neprestanim ognjem japonskih topov in bombnikov od 8. decembra. Toda od 9. aprila, ko je padel polotok Bataan v roke Japoncem, so Japonci s kroglicami dobesedno obsipali trdnjave od vseh strani. Po trinajstih dneh napadov so izvedli Japonci vsak dan na trdnjavo, dočim so v istem času japonske baterije iz bližnjega Bataan treskale težke izstrelke na trdnjave.

Trdnjave bi bile vzdržale vsak topovski ogenj, niso pa bile kos napadom iz bombnikov.

Koliko braniteljev in civilistov je bilo na otoku Corregidor ni znano, ker so jih mnogo premestili iz polotoka Bataan, predno je padel Japoncem v roke. Sodi se pa, da je bilo na otoku okrog 12,000 oseb.

Te trdnjave so dozday branile vhod v zaliv Manila, katerega Japonci niso mogli uporabljati, čeprav so imeli v rokah mesto Manilo.

Na dopust je prišel

Po 11 mesecih vojaške službe je prišel na dopust k svoji materi in sestram Pfc. Jack S. Germak. Družina stauje na 666 E. 162. St., kjer ga prijatelji lahko obiščejo.

Vabilo na vajo za igro

Društvo Waterloo Grove št. 110 vabi vse one, ki imajo vloge za igro, da pridejo nocoj na oder SDD na Waterloo Rd. k vajam. Naj nikogar ne manjka!

Nov naslov vojaka

Pvt. Martin Hosta, brat Mary Potpan iz 1175 E. 61. St. je bil premeščen in sedanji njegov naslov je: 98th Ordnance (H. M.) (T. K.), Pine Camp, N. Y.

Doma na dopustu

William Yanchar, sin Mr. in Mrs. John Yanchar iz 16309 Parkgrove Ave. je prišel za ta teden na dopust iz taborišča San Louis Obispo, Kalifornija.

Hišni projekt na zapadu

Mestna načrtna komisija je odobrila zgradbo 103 hiš na zapadni 174. cesti v bližini Puritas avenije.

Italijanski socialisti so proti zvezi z Nemčijo

London. (ONA). — Italijanski socialisti so izdali spomenico, v kateri izjavljajo, da ne more Italija pričakovati od zveze z Nemčijo drugega kot izgubo, ne glede na to, kakšen bo izid te vojne.

To spomenico so razdali med Italijane v neokupirani Franciji. Spomenica dalje govori, da je bila pridružitve Italije Nemčiji proti volji italijanskega naroda ter dostavlja, "da se Nemci obnašajo kot gospodarji v naši hiši, smatrajoč Italijo za svojo kolonijo."

Spomenica pozivlje italijanske delavce, naj se bore za pobijanje fašizma in osvobodjenje Italije ter vse Evrope izpod nemškega jarma.

Ameriški poslanik v Franciji se je poslovil

Vichy, Francija. — Ameriški poslanik za Francijo, admiral Leahy, se je poslovil od maršala Petaina. Pred odhodom je imel sestanek tudi s premierjem Lavalom, ki je rekel, da Francija ne želi pretrgati diplomatskih vezi z Zed. državami.

Iz raznih naselbin

Duluth, Minn. — Te dni je v tukašnjem sanatoriju za tuberkulozne umrl John Elijaš, star 60 let, ki je bival čez 40 let v Virginiji, Minn. — Dalje je v tukašnji bolnišnici umrl Matt Filipič iz Eveletha, star 56 let. Zapuša ženo in brata.

Canton, O. — Pred kratkim je tukaj umrl Anton Cufar, najstarejši Slovenec v tej naselbini, star 73 let. Doma je bil iz Zakajce pri Tolmini na Goriškem, zapuša pa ženo, tri sinove, dve hčeri in 13 vnukov.

Duluth, Minn. — Zdanje dni je tukaj umrl John Žitnik, star 84 let in doma iz Šmarja pri Ljubljani. V Ameriki je živel 51 let. — V Gilbertu je umrl Anton Suklje, star 62 let in rojen nekje v Beli Krajini. — Na Elyju se je zgrudila mrtva na železniški progi blizu svojega doma Frances Vidmar, stara 40 let. Zadel jo je srčna kap. Zapustila je moža, sina in hčer.

Pittsburgh. — Slovenski vojak Frank Baša, ki je bil ranjen pri japonskem napadu na Pearl Harbor in se je potem zdravil v Texasu, se je pred kratkim povrnil okrevan domov in bil je sprejet z velikimi častmi od raznih pittsburskih vojaških in tudi domačih organizacij pred Slovenskim narodnim domom. Baša ostane nekaj časa na dopustu, nakar se vrne na fronto.

Joliet. — Dne 24. aprila je umrl John Zelko, star 63 let in rojen v Suhorju pri Metliki v Beli Krajini. Semkaj je prišel pred 40 leti in zapuša ženo, dva sinova, dve hčeri in dve sestri.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$8.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 106 Wed., May 6, 1942

Narod je voljan pomagati

Ameriški narod je v tem času že dobrodu preprčan, da je dežela do vratu v vojni. Preprčan je pa tudi, da bomo bojevali to vojno do konca, to se pravi, da ne bomo odnehali, pa naj bodo žrtve še tako velike, dokler ne bo strto osiše, dokler ne bo svet zopet varen pred Hitlerjem, ali njegovimi nasledniki.

Tudi taki, ki se sicer ne strinjajo z Rooseveltom in njegovim novim dealom, so zdaj pri volji pomagati dobiti vojno in doprinesiti vse, kar zahteva vlada, samo da zmagamo. Kakšna bo politična situacija po vojni, o tem zdaj ne bomo govorili, dasi si lahko mislimo, da bo velik preobrat tudi v Ameriki.

Mnogo je Amerikancev, ki tako ljubijo Angleže, kot ljubijo gnil zob v čeljusti, vendar se zavedamo, da danes ni čas govoriti o prijateljstvu in sovrastvu, ampak samo o skupnem udaru proti skupnemu sovražniku. Z drugo besedo: mnogo Amerikancev pravi, da so pripravljeni boriti se ramo ob ramo z Angleži, ko bo pa enkrat zmaga dobljena, se bomo pa tudi z njimi pomenili par stvari.

Vsi se zavedamo dejstva, da Angleži morajo zmagati v tej vojni, ako hočemo zmagati mi, ako hočemo zmagati demokracije. Prav tako vedo tudi Rooseveltovi politični nasprotniki, da mora Roosevelt ostati na vodstvu Zed. državam. Toda vedo pa, da bo po tej vojni velika sprememba v starem angleškem imperiju. Po tej vojni starega angleškega imperija najbrže ne bo več in svetovno vodstvo bodo prevzele Zed. države.

Obsejni angleški imperij že razpada in koliko bo Anglija rešila, se bo videlo po vojni. Ta vojna je pokazala, da Daljni vzhod ne mara angleškega gospodstva. To smo videli v Malaji, to vidimo danes v Burmi in to se kaže tudi v Indiji. Tako v Malaji in Burmi so bili domačini, ki so pomagali Japoncem do zmage. V Indiji vidimo, da kljub temu, da so Japonci pred vrati in da zaenkrat še ni nobenega znamenja, da jih bodo ustavili, pa se Indija še ni odločila pomagati Angležem, svojim pokroviteljem, ali kar so že, proti Japoncem. Še celo več, splošni indski kongres, ki je najmočnejša stranka v Indiji, je sklenil, da bo absolutno pasiven v tej vojni, to je, da se ne bodo Indci borili niti proti Japoncem, pa jim niti pomagali.

To je zelo slabo spričevalo za Angleže, pa tudi zelo slabo za zaveznike. To kaže, da je Anglija na Daljnem vzhodu precej dogospodarila in če bodo tamošnji narodi hoteli kakega pokroviteljstva v bodoče, ga bodo iskali pri Stricu Samu. To lahko sodimo iz tega, da so bili Filipinci pripravljeni boriti se do skrajnosti in se še vedno borijo v gverila vojni proti Japoncem in za svojega varuha, Strica Sama. Tu se vidi razlika med pokroviteljstvom, ki ga nudijo Zed. države in ki ga nudi Anglija.

Toda, kot rečeno, to vprašanje danes ni na dnevnem redu, čeprav se ga lahko mimogrede dotaknemo. Zdaj smo vsi, mi in Anglija in Rusija in Kitajska v eni zvezi in drug brez drugega ne bomo zmagali. Toda zameril nam pa ne bomo menda nihče, če v isti sapi zabeležimo, da bo v tej vojni konca zmagala le ameriška industrija in ameriški denar. V tem pravcu hočemo pomagati, hočemo sodelovati, hočemo žrtvovati vse, kar zmagati moramo, če nečemo, da bomo padli v nemško sužnost, kot je padla vsa Evropa, če nečemo, da bomo dobili na vrat nemški Gestapo, ki nas bo streljal kot zajce.

Da se ne pozabi...

Fašisti so šli v svojem zagrizenem sovrastvu do slovanke manjšine tako daleč, da se niso niti obotavljali seči po mladoletnih in jih pošiljali v konfinacijo. V to nam priča slučaj Slavka Vičiča iz Ilirske Bistrice, učenca ljudske šole, ki je bil v februarju 1935 obsojen in poslan za pet let v konfinacijo. Policija mu je namreč naložila za kazni ukor, ker je našel svoje slovenske tovariše, da so zapeli slovensko pesem pri vojaški vežbi v šoli. Glasom tega ukora bi bil moral biti Slavko v domači hiši po sončnem zahodu. Ko je prišla nekega večera policija na njegov dom in ga ni dobila doma, je sledila okrutna kazn: pet let konfinacije.

Nekako v tistem času je bilo obsojenih v Trstu 18 mož in fantov v konfinacijo, ki je znašala za vse skupaj 72 let, torej povprečno štiri leta za vsako osebo. Med temi obsojenci so bili dr. Stanko Sostič, zdravnik; dr. Vlado Turina, absolutno trgovske univerze; Roman Pahor, dijak na trgovski akademiji, ki je prišel iz konfinacije komaj dve leti prej. Dalje je bilo več trgovskih uslužbencev, nek trgovec in drugi. Njih "zločin" je obstojal v tem, da so na božični večer leta 1935 pustili božična darila, obstoječa iz obleke in jestvin, na oknih in pred vrati hiš v okolici Trsta, kjer so prebivali revni otroci. Fašisti so očitno smatrali ta človekoljubni čin kot skrajno nevaren za državo.

Usoda teh izgnancev se ni razločevala od one navadnih zločincev. Kot navadne zločince in v dosti slučajih obenem z njimi, so jih priklenili po dvajset skupaj na dolgo verigo, v presledku 15 palcev ter jih naložili na kazenske vlake, ki so bili nalašč zgrajeni za takenamene.

BESEDA IZ NARODA

Slovenska mati

Danes bom nabrala vijolice, šmarnice in nageljčke celega sveta, katere bom povila v majniški šopek in ga v duhu pripela na vaše blago srce — slovenske matere širom sveta.

Kakor vijolica v svoji poniznosti, tako si Ti slovenska mati. Nedolžna mučenica si, kakor šmarnica; muke, ki jih danes trpi Tvoje nedolžno srce za slovenske sinove, katere si rodila in vzgojila in ki se danes bore na bojnem polju za zmago naše nove in stare domovine.

Neštetu solza pade iz Tvojih trudnih oči — skrb za one, ki jih ljubiš. Slovenska mati, čuj, solze ki jih danes točiš, se bodo spremenile v zlate bisere, ki se bodo lesketali v Tvojih očeh tedaj, ko boš ob veseli vrnitvi svojega sina v njegovem objemu in mu šepetala: "Ah, samo da si prišel in da Te še enkrat vidim — sedaj sem srečna, srečna za večno."

In takrat, slovenska mati, boš pripela sinu junaku rdeči nageljček, katerega on danes pripelja Tebi v duhu iz daljave in misli na Te, mati — ker je danes Tvoj dan. Zato pa krilatci vsega sveta, Tebi mati, slavošpev pojo, že doni iz višave in sliši ga tudi Tvoj sin tam na bojni poljani.

Ptičkov zbor doni, lepo se glasi... "Bog živi matere slovenske! Bog živi vse matere sveta!" — danes ptičji zbor z višave vse matere pozdravlja.

Tudi jaz se pridružujem ptičjim zborom in vam pošiljam topli slovenski pozdrav, vsem in vsaki posebej, naj vam Majniška Kraljica izprosi, kar vam vaše srce poželj!

Posebno pa mislim na Te, mamica moja mila, ah, ko bi se Ti zbudila... Spavaj mama moja sladko, spavaj mamica mirno, saj ljubezen Tvoja večna, vedno me spremlja bo!

Marjanca Kuharjeva.

Spet bo lušno

Kdaj in kje pa kako; le poslušajte: Če pravim "Lušno" mislim na prisrčnost, to se pravi, mislim na tako prireditev, ki nam je po volji.

Naj vam kar povem za kaj se gre. Dekliško društvo, tisto namreč, katero nas vsako leto najmanj parkrat pošteno razveseli. To so dekleta "Baraga Glee Cluba." Tiste, ki rade pojo, se lepo, vse enako, po staro krajško obležje, znajo igrati, peti in še zaplesati in prav urne in prijazne natakariče so. Pa so nas zopet povabile za "Materin dan." To bo prihodnje nedeljo, 10. maja. Takoj si zapišite na koledar, da takrat ne greste kam drugam. Kadar priredijo ta dekleta program za farane, je tudi dolžnost faranov, da se udeležijo njih prireditve, ki jo priredijo dekleta Baragovega zbora skupno s člani Svetovidskega odra.

Mi bi morali biti še yeseli in hvaležni, da to nam store. Pogledajte, kako bogat bo njih program. Prvič gre vse to materin dan. Potem je za ta program pripravljena časovna primerna igrice, nalašč izbrana za ta večer, kdo bi se premislil, bi že tam naznanjeno. V igri bosta imela vlogi dva vojaka, ki bosta dejansko pokazala svoje občutke, katere bosta izrazila v ljubečih pislih od svojih mater. To bo živa slika. Ta prizor, ki se bo razstegnil še nazaj v otročja leta, bo šel vsakemu do srca.

Poleg te igrice bo seveda tudi petje in sicer različno. Mrs. Mary Marinko, katere nastop je vselej tako milodejen kot sopranistinja, katero ste že več-

krat z veseljem radi poslušali, bepele v duetu s prijazno Frances Pernač, ki je članica Baragovega zbora, staro in priljubljeno pesem "Rdeči sarafan."

Da pa ne bo tudi brez nastopa moških, bo poskrbel priljubljeni baritonist Mr. Louis Grdina in pa kvartet, v katerem nastopijo: John Lube, Edward in Frank Bradač in John Samša. O, kako radi slišimo štiri-glasno petje, kdo bi se neveselil. I, no, pa Baragov zbor tudi ne bo šutil ta večer, ta se bo potrudil, da bo zbral vse najboljše kar znajo in morejo, da bodo tako počastile svoje in drugih matere, pa tudi nas vse druge, moški bomo istotako deležni skupnega praznovanja. Kar je žena to je mož Tako pravi sv. Ambrož. Pri tem pa ne mislite, da bo samo za stare mamice, kaj še, dekleta ne bodo pozabile na svoje — soto-varišice, za to bodo pele tudi v angleškem jeziku, kar je popolnoma v soglasju z nami ta starimi, saj smo vendar vsi v Ameriki, katere se nam ni potreba sramovati, posebno ne v teh dneh in časih.

Da bo vse petje res petje, ki bo navduševalo, bo spremljano še s trompeto. Oh, kaj si znajo vse poiskati ti mladi ljudje. Tako bo imela prste vmes še godba fare sv. Vida. Tako je prav, le naprej, le pogum. Ker se trudite, da petje obdržavate, kar ni lahko, za to se bomo odzvali tudi mi farani, da bomo prisostvovali. Čast vam, ki se trudite in gojite kulturno delo nam v veselje in narodu v namenu, da bo še dolgo živelo. Sgii bomo po vstopnicah, dokler jih ne zmanka, dobe se kakor vsakikrat pri Novaku v prodajalni. — A. G.

Prisilno delo štajerskih Slovencev

(JIC — izvirno iz Slovenije)

Iz Celja so nas slovenske aretirance najprej prepeljali v Maribor in nastanili v meljski vojašnici. Tam smo našli nad tisoč ujetnikov in beguncev, pa nič manj političnih kaznjencev. Ko smo stopali skozi kordon mrkih SS (nemška policija), sem med njimi zagledal nekdanjega uslužbenca pri Nabavljalni zadrugi, znanca Rozmarna. Ta nam je pojasnil v slabih hrvaščini, da "nema" slame in bo treba ležati na golih tleh. V sobe so nas kar natrpali. Gestapovec so nam poprej vzeli prav vse, kar je kdo prinesel s seboj kot dar od domačih pred odhodom iz Celja. Takoj so začeli lajati na nas, suvati in poditi po hodnikih, zaničevati in psovati. Med aretiranci je bilo poleg moških tudi okrog 100 žensk.

Dnevni red je bil jako namotan in strog. Vstajali smo že ob petih in takoj je bilo treba na delo. Ob pol šestih je že vse snažilo stranišča, hodnike in sobe. Vse čas so nas obdelovali na vse načine, da je bilo delo jako mučno.

Prve dni maja so nas začeli pošiljati tudi na delo izven kasarne in sicer najprej samo mlajše. Podirati smo morali pravoslavne cerkve. Dne 4. maja je bilo jako slabo vreme, pa smo morali vseeno ves dan delati na dežju in v mrazu. Da bi se preoblekli, ni bilo misliti, zato so se mnogi močno prehladili. Zdravniške pomoči pa ni bilo skoraj nič.

Ko je bila pravoslavna cerkev podrt, so nas začeli naganjati ropat in razdirati drugam. Vsako jutro so nas sklicali skupaj iz posameznih sob okoli 100 fantov in 20 deklet. Odpeljali so nas v palačo Union in nas razvrstili po skupinah, ki so se potem razkropile na razne strani. Nekaj jih je ostalo v

kuhinja Uniona, ostali so odšli ali v franciskanski samostan ali v dijaško semenišče, v bogoslovnico, v klavnico in tako dalje. Povsod je bilo "dela" za nas, ki smo morali pod nadzorstvom Gestapa odnašati vse, kar se je dalo.

V unijski kuhinji je bilo res dosti opravkov. Skozi Maribor so tiste dni prihajali tisoči fantov in deklet iz Bosne in Banata, pa tudi iz Madžarske na delo v Nemčijo. Vsak dan smo pripravili kakih 2000 obedov. Ko je zmanjkalo blaga, so nas Gestapovci naložili na avto ter odpeljali v razne mariborske trgovine. Tam so kar zahtevali, boljše rečeno vzeli vreče moke, krompirja, testenin, sladkorja in sploh vsega, kar se je dalo najti. Krompirja smo znosili skupaj več sto ton. Bili smo vsi blatni, raztrgani, umazani, poleg tega pa še lačni. In vendar smo videli v kuhinji in v skladišču polno pokvarjene moke in masti, gnilega krompirja in tako dalje. To je prišlo od tod, ker so imeli na skrbi te reči nezmožni ljudje, ki še nikoli niso nič delali, večinoma pravi potepuhi. Sedaj so pa dobili vso oblast v službi Gestapa, pa so svoj čas rajši uporabljali v to, da so se nad nami znašali, namesto da bi se bili zavzeli za svoje naloge.

V drugih prej omenjenih poslopih so tudi vse izropali in pobrali. Kjer ni bilo več zaloga hrane, so odnesli posteljnino, obleko, pohištvo. V sobi semeniškega prefekta Bombeka smo našli krasne knjige in slike. Vse smo morali razmetati po tleh. Nekaj obržan iz Rimskih Toplic se je uprl in ni hotel vreči na tla razpela. Gestapovec mu ga je iztrgal iz rok in sam treščil po tleh.

Pozneje smo začeli obiskovati tudi deželo. Naložili so nas na avto in nas odpeljali v Kamnico. Kmetom so kar na lepem zaplenili les in drva, mi smo jih pa morali nalagati na avto. Kmetje so mislili sprva, da bodo dobili odškodnino, in so bili naših obiskov še veseli. Toda močno so se uračunali.

Drva in les smo vozili ob vsakem vremenu. Naložili smo jih najprej visoko, potem smo sami splezali na vrh ter oddrvali v Maribor. Sofer je pa nalašč tako nerodno vozil, da so nas veje obcestnega drevja telepe po obrazih. Ambrožič si je ob taki priliki raztrgal vsi obleko, ko ga je vejevje oplazilo čez in čez.

Še v bolj oddaljeno okolico so pa hodili rekvirirati svinje. Prav v Slovensko Bistrico, Konjice, Celje in celo v Savinsko dolino so jih hodili ropat. Med nami jetniki je bilo šest mesarjev in ti so morali dan na dan hoditi v klavnico klat skupaj zvožene svinje. Boljše meso je izginilo že v klavnici, slabše so dali prepeljati v naše taborišče in so nas krmili s njim. Kruh je bil pa dober, samo malo ga je bilo: po en kilogram za tri dni.

Oni, ki niso bili poslani na delo izven kasarne, so dobili vsakovrstno zaposlitev "doma." Mnogokrat smo stojali ali klečali pobirali drobne slamice in blato po dvorišču in okoli kasarne. Če smo se še tako potrudili, da bi surovinam ustregli, je bilo vedno kaj narobe. In potem so nas nagnali v klet, kjer so nas na vse načine mučili za kazni.

Konjiški arhidijakon Tovornik, kaplan Jager in znani dramaturg Petančič so bili zvesti čistilec stranišč. Ko je bilo delo opravljeno, so prišli gestapovski nadzorniki na pregled. Glavni čistilec je moral dobe-hedno poročati: Das Scheiss-haus ist rein. Toda to ni bilo dovolj. Moral je vpričo gestapovec z golo roko seči v stranišče in tako dokazati, da je res. Če gestapovec ni bil zadovoljen, je bilo treba znova začeti, včasih so pa prišle batine ali celo v klet je bilo treba iti na

posebno kazen.

Na dvorišču kasarne je bila globoka jama, ki so vanjo metali vsakovrstne odpadke, blato, smeti in drugo. Dne 26. maja so sklicali skupaj same duhovnike in jim "poverili" nalogo, da jama očistijo. Morali so pa delati z golimi rokami in tako vso nesnago znesti čez ulico.

Večeslav Vilder o današnji Hrvatski

Ob prvi obletnici "neodvisne" hrvatske države, ki so jo "poglavnikovi" mameluki in italijanski tisk in radio proslavljali z velikimi hrupom, je g. Večeslav Vilder, jugoslovanski poslanik pri češkoslovaški vladi imel po londonskem radiju sledeči pomenljivi govor:

"Kdor noče brata za brata bo trkal na tuje vrata. Ta pregovor iz davnih časov se je danes pokazal kot krvava resnica pred očmi tistih najbolj zagriženih samo-Hrvatov, samo-Srbov in samo-Slovincem na vsem ozemlju Jugoslavije. A najmočnejše in najstrašnejše se je uresničilo v tako imenovani Neodvisni Hrvatski, ki so jo proglasili lani 10. aprila v Zagrebu. Ta Hrvatska ni pastorek Paveliča, temveč Hitlerja in Mussolinija. Kar je bilo z lažjo spočetostjo je prišlo na svet 10. aprila in ko je sovržnik od vseh strani že napadel našo državo je radio Zagreb poročal, da je dr. Maček proglasil neodvisno državo in da je pozval Hrvate naj položijo orožje in se vrnejo v Zagreb. To ni bil glas dr. Mačeka in ne njegovo naročilo, tu se ni porajala neka neodvisna država, temveč je bil to glas izdajalca, ki ga je postavila ista roka, ki je našla podobne izdajalce v Norveški, Nižozemski, Franciji in drugih premaganih državah, da bi z zvijačo odklenila vrata trdnjave in pustila v tujo hišo tuje vojske, da jo oropajo in prebivalstvo bodi zaslužnjijo bodej pokoljejo.

Za vse čase bo ostalo znano, da 10. aprila ni bilo slišati Paveličevega glasu, da bi on v svojem imenu klical hrvatski narod k izdaji in prevradi, temveč da so se zagrebški petokolonasi morali izposoditi ime Dr. Mačeka, da bi z njim prevzivali večino Hrvatov, kajti vedeli so, da oni poslušajo svojega dr. Mačeka a ne agentov iz Italije. Istega dne in v isti uri so ti isti ljudje prijeli dr. Mačeka in ga odpeljali s seboj, a nemške čete so korakale v Zagreb. Danes se vprašujemo kdo proslavlja ta dan? Peščica Paveličevih vstašev ga slavi pod varstvom italijanskih in nemških bajonetov, tista peščica, ki je v prelivanju krvi svojih hrvatskih in srbskih bratov našla pravo delo za svoj karakter. Dočim se intelektualna hrvatska mladina bori skupaj s Srbi in dočim hrvatski kmet kot trdna stena stoji na braniku svobode trdno zaupajoč v svojo boljše bodočnost in prezirajoč vse, ki so mu tuji po srcu in po duši.

Mi tu v Londonu to ne samo čutimo ampak tudi vemo. Čudilo bi nas če bi bilo drugače. Italijani in Nemci nas nikakor ne morejo preslepiti in nalagati. Oni so pri tem delu pokazali "nov red" in kakšna bi bila usoda Hrvatov pod njihovim škornjem. Dočim Velika Britanija v času vojne daje svojim narodom še več svobode, Nemec v zasednem ozemlju pleni in ropa in divjaško zatira prebivalstvo. V enem letu je v Hrvatski zavlada lakota. Italijani so pobirali in zasedli vso Dalmatinsko obalo in odrezali Hrvatsko od morja. Hrvatskemu narodu so vzeli Dalmacijo, v Zagrebu pa sedi Pavelič in še naprej sramoti hrvatsko ime. Madžari so vzeli Medjimurje, kjer je vse prebivalstvo hrvatsko. Sedaj jim Nemci obljubljajo tudi izhod na morje. Zato se mora Pavelič seliti iz Zagreba v Banjaluko. Zagreb, hrvatska prestolnica, ki je sovržnik nikdar ni zavzel, naj bi se predal brez borbe sovržni-

oblasti pa naj bi se preselila Banjaluko, kraj, ki je bolj srbski kakor hrvatski. Vse to zato, da bi najbolj čisti hrvatski kraji pripadli Italiji. V imenu naroda, ki sam preganja kršćanstvo pravoslavne nasilno prešćujejo v katolicizem. Hrvatski vstašev je postala dežela mrtva la brez vojske, admirala na morja, Hrvatov brez časti in svojim imenom mora postojati del ljudstva na težko delo Nemčijo in v boj proti svojim lastnim ruskim bratom.

Danes ni dan proslave. Obletnici 27. marca in 6. aprila so obletnici, ko je bila Jugoslavija divjaško napadena. Danes, obletnici dneva, ko so nemške vojske v korakale v Zagreb in petokolonasi pod njihovim varstvom izvršili zločin, ko so v Hrvate in za vso Jugoslavijo ostal dan poraza in ponižanja. A mi vemo iz zgodovine, da se stor porazi in katastrofe bolj kot zmage prerode in dajo novo moči. Ne mro danes milijoni najboljših sinov, da bi se v število vrnilo v suženjstvo, temveč da se trpljenje spremeni v boro budočnost tistih, ki bodo imeli potek zgodovine, kakor za nas izrazen v tisti naravi, kdor noče brata za brata bo kal na tuje vrata.

POTOPITEV LADJE "TREPČA"

V petek 13. marca ob polnoči stih dopoldne, okrog 200 milj ameriške obale je komandant nemške podmornice naravnopariskop v smeri jugoslovanske ladje "Trepča." Eno sekundno zneje je dal ukaz naj se spustijo torpeda.

Posadka na brodu je bila stavljenja iz Hrvatov, ki so obvezali, da bodo vse svoje in sposobnosti postavili v službo borbe za Jugoslavijo in za stvar, za katero se bore Zed. ne države. Prav v tem času je dal ukaz naj se spustijo torpeda.

(Dalje na 3 strani)

Ta-le je lovka, zato ste iz dna srca prepričani, da ni nečena izpod pazduhe. Sami vem, kako je to, da ravno lovci in politikarjem nihče ne stane me, ko se vendar noben stane razred bolj ne grviša na svet, bazedah, kot se prav ta dva. Plika je samo ta, da politika ploskamo njih lažem, lovci javno kažemo svojo nevergo vsaj dvom.

Pa naj bo to že kakor koli, poboljšati se ne bodo ne lovci, zato rajši karjari ne lovi, zato rajši šajmo zgodbičo o tem lovu. Lovil je v pragozlu v zvezstim Pazijem. Pa sta se prostranem gozdu izgubila in vala iz kraja v kraj. Povsod gozd in nič drugega kot gozd. Pritisnila je lakota in ko sta ko že več dni taval po gozdu brez hrane, je začel lovca živjo metati oči na svojega

ja. Končno ni mogel pretrpeti pa je česnil Pazija s posušil kopitom po glavi, zakuril ga in ko si je spekel pasji stek, z veliko slastjo začel jesti gozda. Ko je bil z večerjo gotov, je lovec naslonil na debelo vejo, gledal na kup kosti, ki so ostale od njegovega Pazija in žalosten vzdihnil:

"Ubogi Pazi, ubogi Pazi, bil vsaj zdaj tukaj, kako bi seljem obiral te-le kosti!"

Kot vam je znano, ne bo ni oseb v Ameriki dobiti imeti več kot \$25.000 čistih hedkov na leto. Ker hočemo vsem sodelovati z vlado, smo mi marjašarji odločili, da naslednj kvartali samo po dva dolarja in ne več po niklju. To ne bo treba nobenemu lastniku presedel predpisano kvoto do

Po němžem tvůrčí K. Mayr

Let Your Answer
to Bombs Be BONDS!

We are fighting enemies who
will stop at nothing. With our
homes, our very lives at stake,
shall we stop short of giving our
dimes and dollars for Defense?
Buy Defense Bonds and Stamps
every day, every week. Buy as
if your very life depended upon
it. *It does!*

RDEČA KOKARDA

ROMAN IZ VELIKE REVOLUCIJE

STANLEY WEYMAN

Žalostno čuvstvo zapuščenosti me je navdajalo, ko sem se vrnil v grad. Oropama zelene odeje, ki je poleti ublaževala njene črte, se je velika kamenita zgradba s svojimi stolpi ostro odražala na koncu drevoreda; zdelo se mi je, da nekam skrivnostno deli z menoj samotno in mi pripoveduje o zlih časih, ki so še usojeni meni in njej. Z abbejem Benoitom sem bil izgubil edinega tovariša in to baš v trenutku, ko se je obnem z novim prebujenjem mojih moči dramila v meni potreba po družbi in želja po udeleževanju. Zato me je kar prijetno presenetilo, ko sem se približal vratom in sem zagledal konja, privezanega nedaleč od njih. Sedlo je bilo opremljeno s torbami, jermenje oškropljeno z blatom.

Andre, ki sem ga našel v dvorani, mi v moje začudenje ni javil gotovega imena, ampak je

nadaljeval svoj posel in brisal z mize prah, ne da bi se obrnil k meni.

"Kdo je tu?" sem prašal ostro.

"Nikogar ni," je odgovoril.

"Nikogar? Čigav je potem ta konj?"

"Kovačev je, gospod."

"Kako? Butonov?"

"I kakopak. Butonov! To, da ga je privezal pred gospodskimi vrati, je pač nova navada," je dodal posmehljivo.

"A kaj dela? Kje je?"

"Tam, kjer je mesto zanj; v konjušnicah," je odvrnil stari sluga. "Mislim, da že dolgo ni opravljal tako poštenega dela."

"Konje kuje?"

"Kaj naj bi delal drugega? Gospod vikont ga menda ne misli povabiti na obed?"

Ne da bi se ustavil ob tej predrznosti, sem krenil proti hlevom. Začel sem hropenje meha; in ko sem zavil okoli vo-

gala, sem našel na Butonu, ki je bil z dvema pomočnikoma baš sredi dela. Kovač, golorok in opasan s širokim usnjatim predpasnikom, je bil s svojimi golimi, sajastimi laktmi spet podoben nekdanjemu Butonu. Toda na sprednjem koncu pečnice mu je ležala skrbno zložena obleka; višnjeva suknja z rdečimi zaleki, dolg višnjevi telovnik in na vrhu klobuk s široko trobojno kokardo. Ko je spustil nogo konja, katerega je koval, se je vzravnaval, da bi me pozdravil. V njegovem pogledu je bil nov, ponižen in hkratu izživalen izraz.

"Ali je mogoče?" sem dejal, norčujoč se iz njega. "To je zame prevelika čast, gospod kapetan! Član komiteta, pa kuje moje konje!"

"Ali mi ima gospod viskont kaj očitati?" je vprašal in zaridel pod rjavino svojih lic.

"Jaz?? Nikakor ne. A čast, ki mi jo izkazuje, je tako nenačelna."

"Vsak mesec sem se oglašil, da postorim, kar je treba," je trdovratno nadaljeval kovač.

"Ali se more gospod pritožiti, da njegovi konji niso bili dobro oskrbovani?"

"Ne! Samo..."

"Ali se je mar građu gospodu vikontu kaj zgodilo? Ali so mu zažgali le en snop žita? Ali mu je nestalo le enega žrebeta s pašnikov ali le enega jajca iz kokošnjaka?"

"Ne," sem dejal.

Buton je resno zmajal z glavom.

"Če mi gospod nima ničesar očitati," je povzel, "tedaj naj me izvoli pustiti, da končam svoje delo. Nato mu predam sporočilo, ki sem ga prinesel zanj. A sporočilo je zaupno, in kovačnica..."

"Ni pravi kraj za skrivnosti, niti za kovačevne," sem mu zabrusil preko ramena. "Nu prav, poiščite me na terasi, ko boste gotovi."

Čez pol ure je prišel za menoj, stisnjen v svojo sijajno obleko in — Bog mi odpusti greh! — z mečem ob boku. Važna skrivnost je bila tale: prinesel je bil odlok o mojem imenovanju za podpolkovnika narodne straže.

"Ta čin vam je bil podeljen na mojo zahtevo," je dejal z nerodno samozavestjo. "Več glasov je bilo slišati, gospod vikont, ki so trdili, da se niste baš dobro veli za časa pobune, toda jaz sem jih brž ugnal v kozji rog. Rekel sem tudi: 'Če ne bo podpolkovnika, ne bo kapetana!' Brez mene pa ne morejo prebiti. Jaz sem tisti, ki ohranjujem v našem kraju mir..."

Kak položaj! Res ne vem, ali se mi je zdel na prvi mah bolj smešen ali bolj ponižujoč. Pred šestimi meseci bi bil togotno raztrgal listino, vrgel mu kose v obraz ter ga s palico nagnal izpred svojih oči. Toda marsikaj se je bilo zgodilo od tistih dob; še mrki grohot, ki me je hotel posiliti, sem ukrotil. Ukrotil sem ga z naporom, ki mi ga je z ene strani narekovala previdnost, z druge pa plemenitejši nagib: spomin na preprosto vdanost, ki mi jo je bil ta mož izkazal v najtežjih okoliščinah. Zahvalil sem ga, rekoč, da hočem pismeno sporočiti svojo odločitev komiteu.

Toda Buton še ni odšel, ampak je v zadregi prestopal s svojimi velikimi nogami; s posmehljivo vljudnostjo sem čakal, kaj bo. Naposled je zagodrnjal:

"Še nekaj bi vam rad povedal, gospod vikont. Gospod župnik je odšel iz Sauxa."

"Nu — in?"

"Oh! Vrl človek je, ali vsaj bil je vrl," je nadaljeval, kakor da mu gredo besede le nerade z jezika. "Toda namenil se je v osje gnezdo in dobro bi bilo, da ga vi posvarite."

"Kako?" sem rekel. "Ali mar veste, kje je?"

"Slutim! Tam je, ker so drugi — in kjer se bodo kmalu godile čudne stvari. Ni zaman, da se klatijo kapucini po deželi. Kadar ti krokarji odlete, bo zasmrdelo po mrhovini. In jaz ne maram, da bi se on vtilkal v te posle."

Kovačev glas je bil postal divji in preteč.

"Niti malo ne slutim, kje bi utegnil biti," sem rekel hladno.

"Niti ne, kaj hočete reči."

"V Nimes je šel," je odvrnil kovač.

"V Nimes?" sem vzkliknil osuplo. "Odkod veste? Vse vam je bolj znano nego meni."

"Vem, kar vem," je odgovoril. "In vem tudi, kaj se kuha v Nimesu. In marsikdo drugi tudi ve. A Saintalaški in njihovi pajdaši, gospod vikont — da, prav vsi so tam — nam to pot ne uidejo več. Razbili jim bomo glave. Da, gospod vikont, ne varajte se," je nadaljeval, gledaje me z očmi, ki so plame-nele od sumnje in gneva, "nikdar se ne spuščajte v to spletko! Mi smo ljudstvo. Da, ljudstvo In gorje tistim, ki jih najdemo na svoji poti."

"Idite," sem velel. "Dovolj sem slišal. Ostavite me."

Trenutek ali dva me je gledal, kakor da mu je odgovor na jeziku. Toda stara navada ga je premagala; zlovollno je zagodrnjal nekaj v slovo in odšel. Minuto po tem sem začel topot njegovega konja, ki se je oddaljeval po drevoredu.

Sam sem mu bil presekala besedo; in vendar je bil komaj odšel, ko bi ga bil že rad poklical nazaj in ga izprašal do dobra. Saintalaški v Nimesu? Abbe Benoit v Nimesu? In da se snuje med njimi zarota, v katero so vsi zapleteni? Ta novica mi je mahoma odprla vrata v vnanji svet; še tisti mah sem se prestal čutiti zaprtega v svojo

ČE STE BOLNI

Ako trpite na nerednosti v želodcu, jetrih, ledicah, vranici, revmi, visokem pritisku krvi, ali zastareli poškodb, pridite k meni, da vidim, kaj morem storiti za vas. Imel sem velik uspeh v 25 letih v takih slučajih. Jaz se poslužujem stare evropske in najnovejše metode bolnišnic pri zdravljenju.

Pridite do doktorja, ki razume vaš materin jezik in vam lahko razloži na razumljiv način.

DR. PAUL W. WELSH

HYDROPATHIC CLINIC
(specialist v starih boleznih)

Uradne ure:
1 do 5 popoldne, razen v sredo

423 Citizens Bldg.
850 Euclid Ave.

Telefon: MAin 6016.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na našega starega znanca

JOHN OBLAKA

1126 E. 61st St.

6122 St. Clair Ave.

HE 2730.

selsko samoto in ločenega od človeške družbe. Veliko mesto na jugu je vstalo pred mojimi očmi v prašni belini; videl sem, kako se začinjajo v njem homatije — in sredi meteža dogodkov se je pojavila Deniza de Saint-Alais, ki me je gledala z žalostnimi očmi.

Abbe Benoit se je bil odpravil tja. Zakaj ne bi šel tudi jaz?

V silni notranji zmedbi sem se izprehajal sem ter tja. Bolj ko sem se ukvarjal s to mislijo, bolj me je mikala; čim delj sem mislil na mrko brezdelje, v katero sem bil obsojen doma, tem bolj me je vabila želja, da se vzdignem na pot.

In zakaj tudi ne? Zakaj ne bi šel?

V žepu sem imel odlok, ki mi ni dajal samo čina podpolkovnika narodne straže, ampak me je celo imenoval "bivšega predsednika odseka za javno blaginjo v Quercyjskem generalstvu..."

Ta odlok je moral zaleči vsaj toliko kakor kak potni list ter mi ohlajšati potovanje. Zato, da nisem ostal na svojem mestu, je bila moja dolga bolezen najboljši izgovor. Denarja sem imel v gradu več, nego sem ga potreboval. Z eno besedo, nisem si mogel misliti, kakšne zapreke naj bi mi branile kreniti na pot, če bi se odločil za to.

In odločil sem se kmalu. Drugi dan sem prvič po svoji bolezni zajahal konja, jezdil po cesti skoro miljo daleč in prišel ves upehan domov.

Naslednje dni sem jahal tja do Saint-Alaisa, kjer sem videl razvaline gradu, in nazaj. To pot nisem bil več tako utrujen.

Drugi dan sem počival, ker je bila nedelja; v ponedeljek sem se spustil do pol poti proti Cahorsu. Tisti večer sem očistil svoje pištole in Gilles mi je po mojih navodilih pripravil prtijago. Drugo jutro, dne 6. marca, sem krenil z doma; na koncu vasi sem se ločil od Andreja in odjahal proti Figeacu.

Občutek, da puščam vse težave in zagate za seboj, in misel na tisto, kar je bilo pred menoj, sta me krepili vse do ure, ko je marčevo solnce zatoniло in se umaknilo hladni večerni temi, ki je v neznanem, novem kraju vselej polna mrke otožnosti.

XV

Millau.

Spotoma sem opazil marsikaj čudnega. Tako sem na primer videl na poljih oborožene seljake; v sleherni vasi sem našel na moške, ki so se vezbali v orožju; in v vsaki gostilni, ki sem se ustavil v njej, je sedelo za mizo tucat zarobljencev z vinskimi kozarci, časih celo s črnihnikom pred seboj, in če sem vprašal, kdo so, sem zvedel, da predstavljajo odsek za javno blaginjo. Toda na večer tretjega dne sem videl nekaj, kar je bilo še bolj čudno od vsega tega. Zavijal sem baš v Tarnsko dolino, ki se pri Millauu zaje v Cevenne; krivec je pihal, nebo je bilo oblačno, pokrajina sivkasta in gola; kako miljo pred menoj se je dvigala mrka, višnjevkasta gmota hribovja. Ko sem utrujen korakal vstric zbor konja, sem zdajci začel zbor pojočih glasov. Ozrl sem se. Petje je bilo jasno in mehko kakor nadnaravna godba in zdelo se je, da vstaja tik pred menoj iz zemlje.

Skrivnost se mi je kmalu razodela. Prispel sem do roba majhne kotline in zagledal pred seboj vasio, pred katero je bilo zbranih do sto ljudi, moških

in žensk. Plesali so in prepevali okoli velikega drevesa, ki je bilo sicer že golo, a vse okrašeno z zastavami; nekaj starcev je sedelo ob deblu, v notranjosti kroga, in da ni bilo mraza in zimskega lica pokrajine, bi bil prav gotovo mislil, da vidim majsko slavo.

Ko sem se pojavil, so pesmi utihnile; nato sta dva stara seljaka ostavila krog in pristopila k meni, držeč se za roke.

"Slava Vlaidu in Gironu" je vzkliknil prvi.

"Slava Gironu in Vlaidu" je zaklical drugi.

In ne da bi počakala mojega odgovora, sta dodala oba v en glas:

"V srečen dan ste prišli!"

Nehote sem se nasmehnil.

"To mi je zelo drago," sem dejal. "A dovolite, da vaju vprašam, kaj slavite?"

"Občini Giron in Vlaidu in Gironu," sta odgovorila, spet oba hkratu, "sta odshod ob ena sama. Danes, državljani, smo podrli stare mejnike in pokopali nekdanjo zavist. Vlaiduška in gironška srca bodo poslej utripala v bratski slogi."

Komaj sem se premagal, da se nisem zasmejal njunemu prostodušju; na srečo se je tisti mah spet začelo petje in poskakovanje okoli drevesa. Čestital sem jima.

"Ali, državljani, vse to še ni nič," je odvrnil prvi s polno resnobo. "Zdaj ne izginjajo samo meje med občinami; tudi meja med pokrajinami ni več. V Valenci, onkraj gora, sta si oba bregova Rhone podala roke in si prisegla večno prijateljstvo. Vsi Francozi so zdaj bratje; in vsi Francozi so v vseh francoskih pokrajinah doma."

"Krasna misel" sem vzkliknil, da bi nekaj rekel.

"In nihče, kar je sinov Francije, ne bo več prelival francoske krvi," je nadaljeval seljak. "Tako bo!"

"Katoličani in protestantje, protestantje in katoličani bodo

živeli v miru. Nikakih pravil bo več. Žito bo krožilo po deželi, ne da bi ga ovirale driske. Vsi bodo svobodni državljani. Vsi bodo bogati." (Dalje prihodnjije.)

V BLAG SPOMIN

PETE OBLETNICE SMRTI NA LJUBLJENE SOPROGE IN MALOVASH

ki je zatisnila svoje mile oči 6. junija 1937 ob 6. junija

Le sladko spavaj draga v gozdu tam sreče se radi v raju Ti enkrat pri Tebi v večni domovini tam bomo se sešli, draga mati.

Zalujoci ostali:

PETER, soprog: STEFAN, TONI, JOHN, FELIX, MAX, sinovi.

Cleveland, O. 6. maja, 1942.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$ 2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

FLOWERS FOR MOTHER'S DAY

CVETLICE ZA MATERINSKI DAN

Member of T. D. S.

We Telegraph Flowers Everywhere!

Se priporoča

JAMES A. SLAPNIK, JR.

6620 St. Clair Avenue

HEnderson 8824

A CAN OF GLOFAST AND A BRUSH ALL FOR

15¢

A 45¢ VALUE

We offer this BIG SAVING to acquaint you with

Ta dekorativna barva bo dodala k lepoti in okrasu pohištva in lesa. Jako lahko se barva — se posuši v štirih urah — pokrije z enkratnim barvanjem z trajnim gloss dodatkom.

Predno barvate, si oglejte prej
BPS COLOR-MASTER

Nekaj novega in drugačnega — pokaže pravilno rabo barve. Videli boste, kako bodo mnoge BPS barve izgledale na vašem tipu hiše — v sprejemni sobi, spalnici in drugih sobah. "Poskusite" novo barvo, kako izgleda.

POSEBNA RAZPRODAJA NA ČOPIČIH IN KANTAH BO VES TA TEDEN

POSEBNO NAZNANILO

Država je ustavila vse vzorce barve zastoj radi pomanjkanja pleha

Toda namestili smo to tako, da če kupite čopič za 15 centov, dobite vzorec barve brezplačno, torej skupno vrednost 45 centov za samo 15 centov.

Samo podpišite svoje ime in naslov in prinesite v našo trgovino s 15 centi, pa dobite vzorec najboljših barve, kar jih dela B. P. S.

Razprodaje ne bomo imeli to leto, toda kdorkoli kupi ta teden B. P. S. barvo, dobi 10% popusta. To ne velja za Dutch Boy White Lead ali olje.

Odrtgajte tukaj in prinesite k nam

Ime.....

Naslov.....

Grdina Hardware

6127 St. Clair Ave.

ENdicott 9559

Odprto vsak dan od 8 zjutraj do 7 zvečer, ob sredah samo do popoldne